

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de yurttaşların barış içinde yaşama hakkına ilişkin mevcut koşulların değerlendirilmesi ve bu hakkın tesisi için gerekli olanakların tespiti amacıyla Anayasa’nın 98 inci ve İçtüzüğü’nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırma açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.30.01.2018

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

15 Aralık 1978 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda oy birliği ile kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’ne göre; “...her insan ırk, din, dil, cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin doğuştan barış içinde yaşama hakkına sahiptir.” Kuşkusuz insanların barış içinde yaşama hakkı varoluşundan gelen en tabi hakkıdır. Ancak bu hakkın bir “hak” olarak kabulü de çeşitli aşamalardan sonra gerçekleşebilmiştir. İkinci Dünya Savaşı barış hakkının kabulü ve tesisinde önemli bir dönüm noktası olarak addedilmektedir. Zira savaş sonrası kurulan Nürnberg Mahkemesi’nin ilkelerine göre de barışa karşı işlenen suçlar için cezai yaptırım öngörülmüştür. İlerleyen aşamalarda ise barış içinde yaşama hakkı pek çok ülkede benimsenmiştir. Halihazırda 105 ülkede “barış hakkı” Anayasal güvence altına alınmıştır.

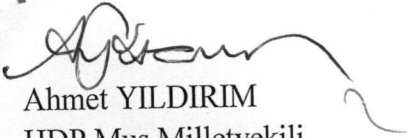
Türkiye’de “barış içinde yaşama hakkı” henüz Anayasal güvence altına alınmamış olsa dahi devletin, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama görevi Anayasa’da tanımlanmıştır. Yine evrensel ilkelere göre barış hakkının tesis edilmesi ve yurttaşların bu hak çerçevesinde güven içerisinde yaşamalarının sağlanması elzemdir. Aksi halde barış hakkının ihlal edildiği bir toplumda huzur ve güvenin sarsılması aynı zamanda pek çok zafiyetin baş göstermesi anlamına da gelecektir. Ekonomik, sosyolojik ve psikolojik olarak da birlikte yaşam için gerekli uygun koşulların varlığı barış içinde yaşamın oluşmasından geçmektedir.

Halihazırda Afrin’e yönelik Türkiye tarafından gerçekleştirilen sürecin bireyleri ne denli olumsuz etkilediğini gözlemlemekteyiz. Zira “savaşa hayır” biçiminde tezahür eden söylemlerin çokluğu ve bu konuya çekilen dikkat toplumun barış içinde yaşama arzusunun da ifadesidir. Afrin’e yönelik sürecin başladığı ilk günden itibaren sosyal medya aracılığı ile savaş istemediğini dile getiren yurttaşların ise yargı baskısı ile susturulmak istenmesi meselenin ayrı bir boyutudur. Esasen barış içinde yaşama hakkı bir hak olup savaş karşıtlığını ifade etmenin bir suç olmadığı açıktır. Diğer yandan yasaların ve uygulayıcılarının da evrensel hukuk normlarına uyma gibi bir yükümlülükleri vardır. Yaşama hakkı, yaşam hakkını savunma, barış

içinde yaşama hakkı en temel insan haklarından olup uygulayıcıların bu çerçevede kararlar vermesi beklenirken aksine tutum takınmalarının kabul edilebilir bir tarafı yoktur.

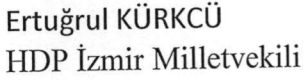
Barış isteyen aktivistlerin, sanatçıların, aydınların, yazarların kısacası muhaliflerin gözüaltına alınmaları aynı zamanda tehlikelidir de. Barış hakkını savundukları gerekçesiyle, Türk Tabipler Birliği yöneticileri gözüaltına alınmışlardır. Nedeni ise savaşın toplum üzerinde yaratacağı etkileri açıklayan hatta bu etkileri halk sağlığı yönünden ele alan bir bildiri imzalamış olmalarıdır. Son derece barışçıl bir söylemin vatan hainliği ile tanımlanması ve dahi yargı baskısı ile susturulmak istenmesi son derece tehlikelidir. Adeta tüm topluma savaşın kutsanması empoze edilmektedir. Dünyanın her yerinde barış istemek, barışı savunmak ve hatta buna yönelik eylemlilikler gerçekleştirmek meşrudur. Pek çok örneği yaşandığı üzere barışın tesisi için sivil itaatsizlik eylemleri de başta olmak üzere barış savunuculuğu adına yapılan eylemlilikler ve söylemler meşrudur. Çünkü temel bir hakkı savunmaktır aynı zamanda. Savaşın suç olduğu, cezai yaptırımlara tabi tutulduğu bir hukuk sisteminde barış söylemlerinin cezalandırılması ise hukuk devleti ilkesinin çöktüğüne delalet eder ki bu ayrı bir risktir. Ancak mevcut durumda iktidar eliyle barış hakkının tesisi gerekirken bu hak bizzat iktidar tarafından yok edilmektedir.

Barış İçinde Yaşama Hakkı Uluslararası Kongresi'nin 10 Aralık 2010'da İspanya'da kabul ettikleri "Bildiri"de bireylerin, grupların, halkların vazgeçilmez, adil, sürdürülebilir ve kalıcı barış içinde yaşama hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Bu hakkın sağlanması ve korunması zorunluluğunun ise devletlere ait olduğu ifade edilmektedir. Yani devletlerin yurttaşlarını barış içinde yaşatma sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk gereği TBMM'nin barış hakkının tesisi için ivedilikle çalışması elzemdir. Zira bu hakkın gerçekleşmesi ve toplumun barış içinde yaşaması en temel ihtiyacımızdır.

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

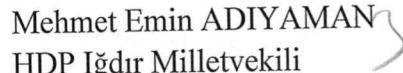

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

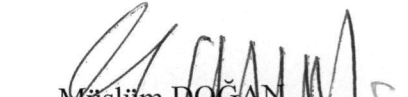

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili